

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİ VE VELİLERİNİN NÖRO LİNGÜİSTİK PROGRAMLAMANIN (NLP) SINIF İÇİNDE UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

THE OPINION OF THE ELEMENTARY SCHOOL'S STUDENTS AND PARENTS ABOUT THE APPLICATION OF THE NERO LINGUISTIC PROGRAMMING (NLP) IN CLASS

Dr. Servet Demir¹

Hülya Bingül²

Özet

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim öğrenci ve velilerinin NLP'nin sınıf içi uygulamalarına ilişkin düşüncelerini belirlemektir. Araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırma 2005-2006 öğretim yılında Gaziantep Özel SANKO ilköğretim okulu 2B sınıfında yapılmıştır. Veriler öğrenci ve veli konuşmaları ile öğretmenin kayıtlarından oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenci ve velilerin NLP ile ilgili düşünceleri olumludur.

Anahtar sözcükler: NLP, ilköğretim öğrenci görüşleri, veli görüşleri

Abstract

The aim of the research is to determine the opinion of the elementary school's students and parents about the application of the NLP in class. In research qualitative methods was used. The research was made the 2B class of Gaziantep Private SANKO Elementary School in 2005-2006 academic calendars. According to research results, the opinion of the students and parents is positive.

Key words: NLP, Elementary students' opinion, Parents' opinion

GİRİŞ

NLP psikoloji, sağlık ve iş alanlarında etkin olarak kullanılmasına rağmen eğitim alanındaki uygulamaları yeterli düzeye ulaşmamıştır. İş dünyasında daha çok kullanılmasından dolayı NLP'nin eğitime girişi yetişkin eğitimleriyle başlamıştır. İlköğretim ve ortaöğretim düzeyinde yapılan çalışmalar bireysel bazda kalmaktadır.

Nöro Linguistik Programlama Nedir?

Nöro Linguistik Programlama (NLP), sinirsel dil programlaması sözcüklerinin kısaltılması olarak kullanılmaktadır. "Nöro" zihin ya da beyni, sinir sistemini ve hissettiğimiz duyguları ifade etmektedir. "Linguistik" iletişimle beraber düşünceler içinde önemli olan dili ifade eder. Dil, sözlü ya da sözsüz olabilir. "Programlama" kavramı genelde bilişim alanında kullanılmaktadır. Buradaki program sözcüğü ile bilinç veya bilinç dışı davranışlarımızı yönlendiren ve kontrol eden zihinsel programlar anlatılmaktadır (Alder, 2005: 21).

NLP 1970'li yıllarda dilbilimci John Grinder ile matematikçi Richard Bandler'in bazı becerileri mükemmel yapan insanları diğer insanlardan ayıran özelliklerin neler olduğu ile ilgili

¹ Özel SANKO Okulları AR-GE Koordinatörü, NLP Eğitmeni, demirservet@gmail.com

² Özel SANKO İlköğretim Okulu Müdür Yardımcısı,

araştırmalarının sonuçlarına dayanmaktadır. Bandler ve Grinder, kendi alanlarında uzman olan üç terapisti incelediler. Bunların başında dünyaca meşhur olan daha sonra kendi adına bir ekol olan Milton Erikson gelmektedir. İkincisi ise aile terapisti uzmanı olan Virginia Satir ve üçüncüsü ise Gestalt Terapi Okulu'nun kurucularından olan Fritz Perls'di. Bandler ve Grinder, üç bilim adamından modelledikleri kalıp ve teknikleri sistematik hale getirerek kişisel değişim, etkili iletişim ve performans geliştirme konularında kullanmaya başladılar (Biçer, 1999: 10-11).

NLP'nin kendine has ilke ve varsayımları vardır. NLP'nin ilkeleri şunlardır:

- a) **Önce ne istediğinizi bilmelisiniz.** Her durumda elde etmek istediğiniz sonucu açıkça belirleyin. Bu aşamada ne istemediğinize değil ne istediğinize odaklanmalısınız.
- b) **Farkında ve uyanık olun.** Hedefe yaklaştığınızı veya uzaklaştığınızı anlamak için kendiniz ve başkalarına karşı yeterli duyusal farkındalığa sahip olun.
- c) **Yeterli esneklik gösterin.** Hedefinize ulaşmaya kadar davranışınızı gerekli durumlarda değiştirebilmeniz gerekmektedir.
- d) **Eyleme geçin.** Eğer yola çıkmazsanız asla hedefe varamazsınız (Watson, 2004:5).

NLP varsayımları birçok kaynaklarda farklı farklı isimlendirilir. Genel olarak kabul edilen varsayımlar aşağıya çıkarılmıştır:

- a) Her insanın kendine has bir dünya modeli vardır. Yani her insanın dünyayı algılama biçimi farklıdır. İletişimde buna saygı gösterilmesi gerekir.
- b) İletişimde önemli olan aldığımız tepkidir. Tepki bir iletişimin etkisini doğrular yani iletişimin niteliği, karşı tarafın anladığı ölçüdedir.
- c) Zihin ve beden birbirlerini etkiler ve bir 'sistem' oluşturur. Zihinsel durumumuzu değiştirmekle fiziksel durumumuzu etkileriz. Öte yandan fiziksel durumumuzu değiştirmekle de zihinsel durumumuzu etkileriz.
- d) Harita, bölgenin kendisi değildir. Kullandığımız kelimeler de o olayın kendisi değildir.
- e) Her davranışın altında bizi o davranışı yapmaya iten olumlu bir niyet vardır. Kişi yaşadığı bir deneyimde o an için kendisine en uygun seçimi yapar.
- f) Kişiler başarı için bütün kaynaklara sahiptir veya onları yaratabilir.
- g) En esnek insan başarı yönünde en büyük fırsata sahiptir. Eğer bir işi başarmak için bir yol denendiğinde sonuç alınamıyorsa başka bir yol denenmelidir.
- h) Başarısızlık yoktur, sadece geribildirim vardır. Her deneyim bir öğrenme olarak görülmelidir.
- i) Eğer bir kişi bir işi yapabiliyorsa, başka birisi de onu yapmayı öğrenebilir.

Blackerby (2006) NLP'nin sınıf içerisinde kullanılmasıyla ilgili birçok etkin araç bulunduğunu belirtmektedir. Bunların başında NLP ön varsayımlarının sınıf içerisinde kullanılması gelir. "Eğer bir kişi bir işi yapabiliyorsa, başka birisi de bunu yapmayı öğrenebilir" ön varsayımı imkânlar dünyasını açmakta ve öğrenciyi kısıtlayan inançlardan uzaklaştırmaktadır. "Başarısızlık yoktur sadece geribildirim vardır" ön varsayımını uygulamaya koyduğumuzda öğrenciler nasıl geribildirim alıp vereceklerini öğrenmektedir. Birçok öğrenci kendisine gelen geribildirimleri

başarısızlıklarının göstergesi olarak kabul etmektedirler. Gerçekte geribildirim, o işin ne ölçüde yapıldığını gösterir.

NLP varsayımlarıyla örtüşen ve sınıf içinde öğrencileri birçok şekilde olumlu olarak etkileyen diğer bir uygulama ise “Ağız söyler, kulak duyar ve beyin uygular” sözünün öğrencilerle paylaşılmasıdır. Öğrenciler bu yaklaşımı benimsediklerinde kendilerine devamlı olumlu geribildirimde bulunacaklardır. Ayrıca öğrencilerin özgüvenlerinde artış sağlanacaktır.

Başka bir uygulama örneği olan kaynak çapalarının kullanılması öğrenme başlamadan önce öğrencilere hangi kaynaklara ihtiyaç duyduklarının sorulması ve bu kaynakların sınıf içerisinde uygun bir yere çapalanmasıdır. Örneğin, öğrenme öncesinde öğrenciler bu öğrenmenin en iyi şekilde sonuçlanması için dikkat, konsantrasyon ve enerjiye ihtiyaçları olduğunu söylediklerinde, öğrencilere sınıf içerisinde bir bölgede bu kaynakların var olduğunu ve istedikleri zaman bu kaynakları alabilecekleri belirtilir. Öğrenciler uygun zamanlarda bu bölgeye giderek ihtiyaç duydukları kaynakları zihinsel olarak alabileceklerdir. Diğer önemli bir uygulama ise öğrencilere öğrenme süreçlerinin nasıl olduğunun öğretilmesidir. Birçok öğrenci kendi benzersiz öğrenme süreçlerinin nasıl olduğunu bilmemektedir (Blackerby, 2006). Her öğrenci kendine has bilgi işleme sürecine sahiptir. Hem öğretmen hem de öğrenci, öğrencinin başarısında derin etkisi olan bu bilgi işleme süreçlerinin farkında olmalıdırlar (Yero, 2001a).

Markova ve Powell’e (2002:28) göre psikolojik problem veya öğrenme güçlüğü olarak belirlenen şeylerin bir çoğunda öğrencilerin zihinlerinin nasıl çalıştığının bilinmemesi yatmaktadır. Öğrencilerin zihinlerinin nasıl çalıştığının bilinmesi onları anlamamız için bir anahtar olacaktır.

İnsanlar öğrenirken bilgiyi üç farklı yoldan alırlar: Görsel, işitsel ve kinestetik. Her üçü de kullanılmaktadır fakat insanlar birini daha fazla tercih etmektedir (DePorter ve Hernacki 2000:32). Markova ve Powell’e (2002: 58-59) göre bilgi, ancak öğrenme süreci belli bir sırayı takip ederek gerçekleştiği zaman kolay öğrenilir ve hatırlanır. Bilgi bilinçli zihin tarafından alınır, bilinçaltımızda ayıklanır ve bilinçsiz zihnimizde diğer bir bilgilerle bütünleştirilir. Bu durumda her bir bölümde üç kanal bağlantısı yapıldığında altı öğrenme alanı oluşmaktadır. Öğrenme alanları dağılımı ve listesi Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Öğrenme Alanları

Bilinçli	Bilinçaltı	Bilinçsizlik	Kısaltma
Görsel	İşitsel	Kinestetik	GİK
Görsel	Kinestetik	İşitsel	GKİ
İşitsel	Kinestetik	Görsel	İKG
İşitsel	Görsel	Kinestetik	İGK
Kinestetik	Görsel	İşitsel	KGİ
Kinestetik	İşitsel	Görsel	KİG

(Markova ve Powell 2002:59)

Her bir öğrenme alanı için kolay öğrenme yolları ve öğrencilerin zorlandıkları kısımlar vardır. Bunlar aşağıda kısaca ifade edilmiştir.

İKG: Tartışarak veya dinleyerek kolayca öğrenirler. Ellerini kullanarak da öğrenirler. Okuma, yazma ve imla konularında güçlük çekerler. Dinleyerek yabancı bir dili konuşmayı öğrenebilirler. Büyük fikirlere sahiptirler. Başkalarına ilham verirler (Markova ve Powell 2002:76-77). Okumayı öğrenmek uzun ve yorucu bir iş haline gelebilir. Konuşurken kullandıkları kelime dağarcığı yazarken kullandıklarından daha fazladır (Markova ve Powell 2002:88).

İGK: Tartışarak veya dinleyerek kolayca öğrenirler. Okuyarak da iyi öğrenirler. Ellerini kullanmada ve spor yapmada zorluk çekerler. Yabancı dili dinleyerek ve okuyarak kolayca öğrenirler. Fikir alış verişinde bulunmaktan çok hoşlanırlar. İnsanlara yardım etmek isterler (Markova ve Powell 2002:76-77). Duyduklarını anında ezberleyebilirler. Devamlı soru sorarak konu hakkında kendi fikirlerini geliştirmeye çalışırlar. Konuşmaya istedikleri gibi katılacakları konuları daha iyi öğrenebilirler (Markova ve Powell 2002:100).

KGİ: Bir işi elleriyle deneyerek, uygulayarak öğrenmesi kolaydır. Heceleri başka birinden değil de deneyerek öğrenirlerse, okumayı uygulayarak kolayca öğrenebilirler. Yazıları, raporları sesli bir şekilde okuyarak sunmada ve anlatılan derse konsantre olmakta, tartışmalara katılmakta güçlük çekerler. Doğayı, özellikle de hayvanları çok sever ve farklı bileşenleri bir araya getirmek isterler (Markova ve Powell 2002:78-79). Bu hareketli ve meraklı çocuklara ilgi alanlarını keşfedecekleri ve duygularını yaratıcı bir şekilde ifade edebilecekleri fırsatlar verilmelidir (Markova ve Powell 2002:130).

KİG: Fiziksel becerileri edinmesi kolaydır. Bir işi elleriyle deneyerek kolayca ve tartışma yaparak öğrenebilirler. Okuma, yazma ve imla konularında güçlük çekebilirler. İş yapmaktan, hareket etmekten çok hoşlanırlar. Yaptığı işlerin başkalarına da faydası olsun isterler (Markova ve Powell 2002:78-79). Bu hareketli çocuklar, yüksek miktardaki enerjilerini dışavurabilecekleri, aynı zamanda da eğlenebilecekleri ortamları severler. Bir şeyler anlatırken sevgiyle dokunulmaktan ve ilgi görmekten hoşlanırlar (Markova ve Powell 2002:120).

GİK: Okumayı çok sever, okuyarak kolayca öğrenebilirler. Konuşarak veya başkalarına konuyu öğreterek de öğrenebilirler. Yazı yazmada, imla işaretlerini kullanmada, yanlışları düzeltmede başarılıdırlar. Ellerini kullanarak öğrenmesi gerektiğinde güçlük çekerler. Kendine has yapısı olan fiziksel faaliyetleri de zor öğrenirler. Çok iyi öğretmendirlir. Göstermekten, anlatmaktan büyük keyif alırlar (Markova ve Powell 2002:80).

GKİ: Heceleri başkasından öğrenmek yerine görsel materyallerle okumayı öğrenirlerse, iyi bir okuyucu olabilirler. Bunlar için önce izleyip, ardından uygulayarak öğrenmesi kolay olur. Not almaya ya da açıklamaya ihtiyaç duymazlar. Yazı yazmada imla işaretlerini kullanmada, hataları düzeltmede başarılıdırlar. Yazıları sesli bir şekilde okuyarak sunmada, dersi dinleyerek konstre olmada, tartışmalara katılmada güçlük çekerler. Başkalarıyla çok iyi ortaklıklar kurabilirler. İnsanların birbirleriyle iletişim kurmalarına yardım etmek isterler (Markova ve Powell 2002:80).

Ayrıca öğretmenler öğrencilerin başarısızlık nedenlerini belirlerken NLP'deki değişimin mantıksal düzeyini kullanabilirler. Değişimin mantıksal düzeyi; (a) çevre, (b) davranış, (c) yetenek ve beceri, (d) inanç ve değerler, (e) kimlik ve (f) amaç basamaklarından oluşmaktadır (Knight, 2001:88). Öğrenciler kendi başarısızlıklarını değerlendirirken farklı basamaklarda olabilmektedirler. Örneğin; eğer öğrenci “bu okulda öğrenilmez” derse, öğrencinin bu problemle ilgili olarak çevre basamağında olduğu anlaşılır ya da “Bu konuda becerim yoktur” derse öğrenci problemini yetenek basamağında algılamaktadır. Eğer öğrenci “Ben iyi bir öğrenci değilim” derse problemini kimlik basamağına taşımış demektir. Öğretmenlerin de bu öğrencilere karşı davranışları farklı farklı olmalıdır.

Öğretmenler genellikle inanç ve gerçekleri karıştırmaktadır. Örneğin; “Sınıfın sessiz olması öğrenmeyi artırır”, “Yüksek not öğrenciyi daha çok çalışmaya teşvik eder”, “Öğrenci kabiliyetleri değişken olmaktan daha çok sabittir” ve “Öğrencilerin karmaşık problemleri başarmadan önce temel konuları öğrenmeleri gerekir” gibi düşünceler birçok öğretmen tarafından gerçek olarak kabul edilse bile bunlar öğretmenlerin inançlarıdır (Yero, 2001b).

Öğretmenlerin inançları da yapacakları davranışları etkilemektedir. Örneğin; öğretmen öğrencilerindeki performans düşüklüğünün sebebini öğrencilerin tembelliği olarak kabul ederse öğrencileri daha çok çalışmaya zorlama veya motive etme yolları arar. Eğer öğretmen bu sorunun öğrencinin bir probleminden kaynaklandığını düşünürse öğrencisine yardıma ihtiyaç duyup duymadığını sorar. Eğer öğretmen, öğretme işini iyi yapamadığını düşünürse o zaman konuyu sunmanın farklı yollarını arar (Yero, 2001b).

NLP'nin eğitimde kullanılabilecek diğer önemli bir uygulaması da modellemedir. Modelleme bir işin neden yapıldığından çok nasıl yapıldığıyla ilgilenmektedir. Modelleme mükemmelliğin kesin deseninin keşfedilmesidir. Mükemmellik kendi başına hedeflerini gerçekleştiren kurum ya da kişilerin yaptığı şeydir (Knight, 2004:154-164). Öğrenciler başarılı olan insanların başarı stratejilerini belirleyerek kendilerine uygun strateji çıkarabilir ve bu şekilde hedeflerine ulaşabilirler.

Ayrıca NLP'nin “kişiler başarı için gerekli olan bütün kaynaklara sahiptir veya onları yaratabilir” prensibi de öğrenenlerin motivasyonunu artırmada ve hedefe odaklanmalarını sağlamada etkili olarak kullanılmaktadır. Bunun yanında “Zihin ve beden birbirlerini etkiler ve bir sistem oluşturur” varsayımı ile öğrencilere fizyolojilerini değiştirdiklerinde psikolojilerini de değiştirebilecekleri öğretiler.

İlköğretim düzeyi, öğrencilerin kendilerini algılamaya başladığı ve çalışma alışkanlıklarının yerleştiği bir dönemdir. Bu dönemde öğrencilerin kendilerinin ve diğer arkadaşlarının farklılıklarına ilişkin doğru olarak bilgilendirilmesi, öğrencilerin gelecekteki başarılarını etkileyecektir. Eğitimi etkinleştirmek için NLP birçok teknik önermektedir. İlköğretim düzeyindeki öğrencilerin NLP uygulamalarına ilişkin bilgilendirilmesi ve sonuçlarının olumlu olması öğrencilerin yaşamlarında

karşılaştıkları problemleri çözmelerine yardımcı olacaktır. Bu bağlamda araştırma ilköğretim düzeyinde yapılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmada “İlköğretim öğrencileri ve velilerinin NLP’nin sınıf içerisinde kullanılmasına ilişkin düşünceleri nelerdir?” sorusuna cevabı aranmaya çalışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Bu çalışma 2005-2006 öğretim yılında Özel SANKO ilköğretim okulu 2B sınıfı öğrenci ve velilerini kapsamaktadır. Çalışmayla öğrenci ve velilerin sınıf içerisinde yapılan NLP uygulamalarına ilişkin düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma verileri, öğrencilerin ve velilerin konuşmaları, öğretmene verilen sözlü veya yazılı geribildirimler, çalışma kâğıtlarındaki yazılar ve öğretmenin anekdot kayıtlarından elde edilmiştir.

2005–2006 öğretim yılı başında sınıf öğretmeni Bingül’e “NLP Pratisyenlik” eğitimi verilmiştir. Sınıf öğretmeni bu eğitimde öğrendiği yöntem ve NLP önermelerini öğrencilerle beraber uygulamıştır.

Yapılan çalışmayla ilgili velileri bilgilendirmek için velilere Morkova ve Powell tarafından yazılan “Çocuklar Nasıl Öğrenir? NLP ile Çocuğunuzun Zekâsını Geliştirin” (2002) kitabı tavsiye edildi. Velilerin ve sınıf öğretmenin gözlemleriyle öğrencilerin öğrenme alanları belirlendi.

BULGULAR VE YORUM

Araştırma bulguları öğrenme alanları ve “Ağız söyler, kulak duyar ve beyin uygular” prensibine ilişkin düşünceler başlıkları altında toplanmıştır.

1. Öğrenme Alanına İlişkin Düşünceler

Öncelikle öğrencilerde kendilerinin, arkadaşlarının ve yakınındakilerin öğrenme alanlarına ilişkin farkındalıkları oluşmuştur. Bununla ilgili olarak; Alp (Öğrenci) “*Hareket etmeyi seviyorum. Çünkü kinestetikim*” demiştir. Emre ise “*Kinestetik olmamdan dolayı ileride futbolcu olmak istiyorum.*” demiştir. Aynı zamanda Emre (Öğrenci) “*Anne ve babamın öğrenme alanlarını öğrenmek istiyorum. Onlara ona göre davranacağım*” demiştir. Öğretmen trafik kurallarını anlatırken çok şekil çizdiğinde öğrenciler “*Öğretmenim görsel olduğunuzdan herşeyi çizerek anlatıyorsunuz*” demiştir. Zehra tahtada toplama problemini çözmeye çalışan arkadaşına “*Toplama şarkımızı hatırla işin kolaylaşır*” demiştir. Bu şekilde arkadaşının etkin kullandığı öğrenme alanını hatırlamış ve o yönde arkadaşını desteklemiştir.

Öğrencilerin ifadelerine göre öğrenciler öğrenme alanlarına ilişkin bilgileri ders içinde kullanmaktadırlar. Kendi tercihlerinde ve yapacakları işlerde öğrenme alanlarının etkili olduğunu fark etmişlerdir. Aynı zamanda aile ile iletişimde de bu bilgileri kullanabileceklerini düşünmektedirler.

Öğrenme alanlarının belirlenmesi, ailelere, çocuklarını daha yakından tanıma fırsatı sağlamıştır. Bununla ilgili olarak; Banu (Veli) “*Çocuğum sadece anlaşılmaq istiyormuş*” demiştir. Züleyha (Veli) “*Çocuğumdaki gelişmeleri hayranlıkla izliyorum. Mutluluğuyüzünden okunuyor*” demiştir. Zarife (Veli) “*Bu çalışmalar oğluma ayrı bir olgunluk kattı*” diye belirtmiştir. Kerem’in velisi “*Önceleri Kerem gözümeye bakmadan konuşuyor diye çok kızardım. Şimdi onun bir özelliğiyüzünü anladım rahatladım*” demiştir. Yiğit Ş.’nin velisi ise “*Çocuğumuyüzüne ne kadar yüzeysel tanıdığımı fark ettim ve çok üzıldüm. Şimdi ona daha çok anlayış gösteriyorum*” şeklinde duygularını ifade etmiştir. Ayrıca veli toplantısında veliler “*Artık çocuklarımızı birbiriyle kıyaslamak yerine farklılıklarına uygun çözümler bulmaya çalışıyoruz*” şeklinde genel bir yorum yapmışlardır.

Velilerin ifadelerine göre, çocuklarının öğrenme alanlarını ve özelliklerini öğrenmeleri onlarla iletişimlerini artırmıştır. Çocuklarına daha fazla güvenmeye ve daha iyi algılamaya başlamışlardır.

Öğrenme alanlarını belirlenmesi, ailelere çocuklarının öğrenmelerinde daha etkili ve bilinçli şekilde yardımcı olmalarını sağlamıştır. Bununla ilgili olarak; Zarife (Veli) “*Öğrenme alanlarını öğrendikten sonra Yiğit’ten aklında tutması gereken şeyleri ritmik bir şekilde tekrar etmesini istedim. Hem keyif aldık hem de Yiğit böylece kalıcı öğrenmiş oldu*” demiştir. Ayrıca Özlem (veli) “*Kızıma çarpım tablosu çalışalım yerine birlikte sayıları pişirip yiyelim mi diye soruyorum. Hem daha komik hem de daha çekici oluyor*” demiştir. Burak’ın annesi “*Okuldan geldikten sonra 45 dakika babası ve kardeşi ile oynayıp enerjisini attıktan sonra ders çalışıyor. Artık ders çalışması daha etkili ve verimli hale geldi*” şeklinde ifade etmiştir. Kerem’in annesi ise “*Ders çalışması için sessizliğe ihtiyacı olduğundan sessiz olan odayı çalışma odası haline getirdik*” diyerek çocuğuna nasıl yardımcı olduğunu belirtmiştir.

Velilerin ifadelerine göre, veliler öğrencilerin sorunlarına daha kolay etkili çözümler üretmektedir. Ayrıca öğrenme alanlarının özelliklerine göre nasıl destekleyeceklerini bilerek daha etkili yaklaşmışlardır. Bu yöntemlerin etkili olması velileri olaylara daha pozitif yaklaşıma yönlendirmiştir.

Öğrenme alanları belirlenmesi ve bunların sınıfta kullanılması, öğrencilere öğretmenleri tarafından iyi tanındıkları ve yönlendirildikleri hissi sağlamıştır. Ceren’e öğrenme alanıyla ilgili bir özellik olarak büyük başarıyla rol yapabileceği belirtildikten sonra bir gösteride rol alarak öğretmenine yardımcı olması istendi. Bu olaydan sonra Ceren’in velisi “*Gösteride görev almaktan çok mutlu. Kendini çok özel hissetmiş*” dedi. Ayrıca bazı öğrencilere sınıf içerisinde derse katılımlarını arttırmak için yapması gerekenler resimlerle süslü bir şekilde kağıtta yazılı olarak verildiğinde, Ceren (Öğrenci) “*Süslü kâğıtlar veriyorsun öğretmenim. Çok hoşuma gidiyor*” şeklinde duygusunu ifade etmiştir. Murat’ın velisi “*Murat sizin yanınızda çok çabuk öğreniyor. Onu*

anladığının farkında” demiştir. Bu ifadelere göre, öğrenciler kendi öğrenme alanlarına uygun davranıldığında kendilerini daha özel ve anlaşıldıklarını hissetmektedirler.

2. “Ağız söyler kulak duyar ve beyin uygular” Prensibine İlişkin Bulgular

Sınıf içerisinde prensiplerden bahsedilerek öğrencilerle paylaşımda bulunuldu. Örneğin el yazısına yeni başlanıldığı dönemde öğrencilerin birçoğu zorlanmakta idi. Bu prensip hatırlatıldı. Bu konuda zorlanan öğrencilerden biri olan Yaren, *“Her söylediğimde bir öncekinden daha güzel yazabiliyorum”* demiştir. Uğur (Öğrenci) ise *“Hem daha hızlı hem de daha güzel yazmaya başladım”* demiştir. Esra (Öğrenci) *“Öğretmenim önceleri el yazısı çalışmayı hiç sevmiyordum. Gün geçtikçe daha zevkli olmaya başladı. Ellerim bana daha çok yardımcı olmaya başladı”* şeklinde durumu açıklamıştır. Anlamli okuma konusunda çalışma yapıldığında öğrenciler sırayla parçayı okumaktaydı. Uğur isimli öğrenci okuma sırasında bir kaç yerde takılmıştı. Sınıf arkadaşları *“Uğur, okumadan önce okuyamam diye düşünme, okuyabilirim diye başlarsan çok az hata yaparsın”* diye uyardılar. Sınıf içerisinde bir öğrenci bir şeyi yapamayacağını belirttiğinde diğer öğrenciler bunun beynini olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir.

Verilen ifadelere göre, prensip sınıf içerisinde etkin olarak kullanıldığında öğrenciler çözüm odaklı düşünmektedir. Çalışmalarında olumsuz durumla karşılaştıklarında bunları yenebilecekleri düşüncesi oluşmuştur. Kendilerinin ve arkadaşlarının bir şeyleri yapabileceklerine ilişkin pozitif düşünmeye başlamışlardır.

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

NLP önerme ve varsayımları ne kadar da yetişkinlere hitap ettiği düşünülse de ilköğretim düzeyindeki öğrencilere somutlaştırılarak anlatıldığında bu önerme ve varsayımları etkin bir şekilde kullanabilmektedirler. Özellikle “Ağız söyler, kulak duyar ve beyin uygular” prensibi öğrenci, öğretmen ve veli tarafından etkin olarak kullanılabilir. Araştırma bulgularının da gösterdiği gibi bu prensip içselleştirildikten sonra öğrenciler kendilerini daha olumlu değerlendirmeye ve sorunlara karşı çözüm önerileri getirmeye başlamışlardır.

Öğrencilerin kendi öğrenme alanlarını öğrenmeleri onların kendilerini farketmelerini ve derse daha fazla motive olmalarını sağlamıştır. Ayrıca velilerin çocuklarının öğrenme alanlarını öğrenmesi onlara daha kolay iletişime geçmelerini sağlamıştır. Bu sayede öğrenciler evde rahat bir şekilde derslerine konsantre olmuşlardır.

Öğrencilerin aile ile iletişimleri gelişmiş ve kendilerinin doğru anlaşılması onları psikolojik olarak rahatlatmıştır. Öğrenciler kendi problemlerine çözüm üretmeye ve başarılarında kendi sorumluluklarını almaya başlamışlardır. Bu da öğrencilerin kendi başarılarında dış faktörlerle birlikte kendi gayret ve tutumlarının olumlu olmasına sebep olmuştur. Ayrıca öğrencilerin derse ve öğretmene karşı tutumları olumlu hale gelmiştir.

Bu araştırma sonuçlarına göre ilköretim düzeyindeki öğrencilerin ve velilerinin NLP uygulamalarına ilişkin düşünceleri olumludur. Buna göre NLP ilköğretim düzeyinde öğrencilerde etkin olarak kullanılabilir. Bu çerçevede:

- a) Öğretmenlere NLP prensiplerini ve genel olarak eğitimde kullanımı ile ilgili eğitim verilmesi,
- b) Öğrenme alanlarıyla ilgili öğrenci, öğretmen ve velilere bilgilendirme yapılması,
- c) “Ağız söyler, kulak duyar ve beyin uygular” prensibi sonutlaştırılarak öğrencilere anlatılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Alder, H. (2004). *Yaratıcı Zekâ*. Zaman M., ve Avşar C. (Çev), :Hayat Yayıncılık, İstanbul, ss.35, 106.
- Biçer, T. (1999). *NLP Kişisel Liderlik*. Beyaz Yayınları, İstanbul, ss.10-11.
- Blackerby, D. A. (2006). *Using Neuro-Linguistic Programming (NLP) In The Classroom*. www.rediscoverthejoyoflearning.com/nlpclassroom.cfm (Erişim:12.02.2006).
- DePorter, B. Hernacki M. (2000). *Quantum Pathways Discovering Your Personel Learning Style*. Learning Forum Publications, Oceanside, California, s.32.
- Knight, S. (2001). *NLP Solutions: How to Model What Works in Business to Make It Work for You*. Nicholas Brealey Publishing, London, s.88 .
- Knight, S. (2004). *NLP at Work: The Difference That Makes a Difference in Business*. Nicholas Brealey Publishing, London, ss.154-164.
- Markova, D. ve Powell, A. (2002). *Çocuklar Nasıl Öğrenir? NLP ile Çocuğunuzun Zekâsını Geliştirin*. Kuraldışı Yayıncılık, İstanbul, ss. 28,58-59,76-77,78-79,80,88,100,120,130.
- Watson, R. (2004). *NLP Practitioner Manuel*. INLPTA, s.5.
- Yero, J. L. (2001a). *NLP and Education: Part I -- A Shift of Focus*. Anchor Point - The Practical Journal of NLP 15(9).
- Yero, J. L. (2001b). *NLP and Education--Part 2 The Influence of Teachers' Beliefs*. Anchor Point - The Practical Journal of NLP 15(10).